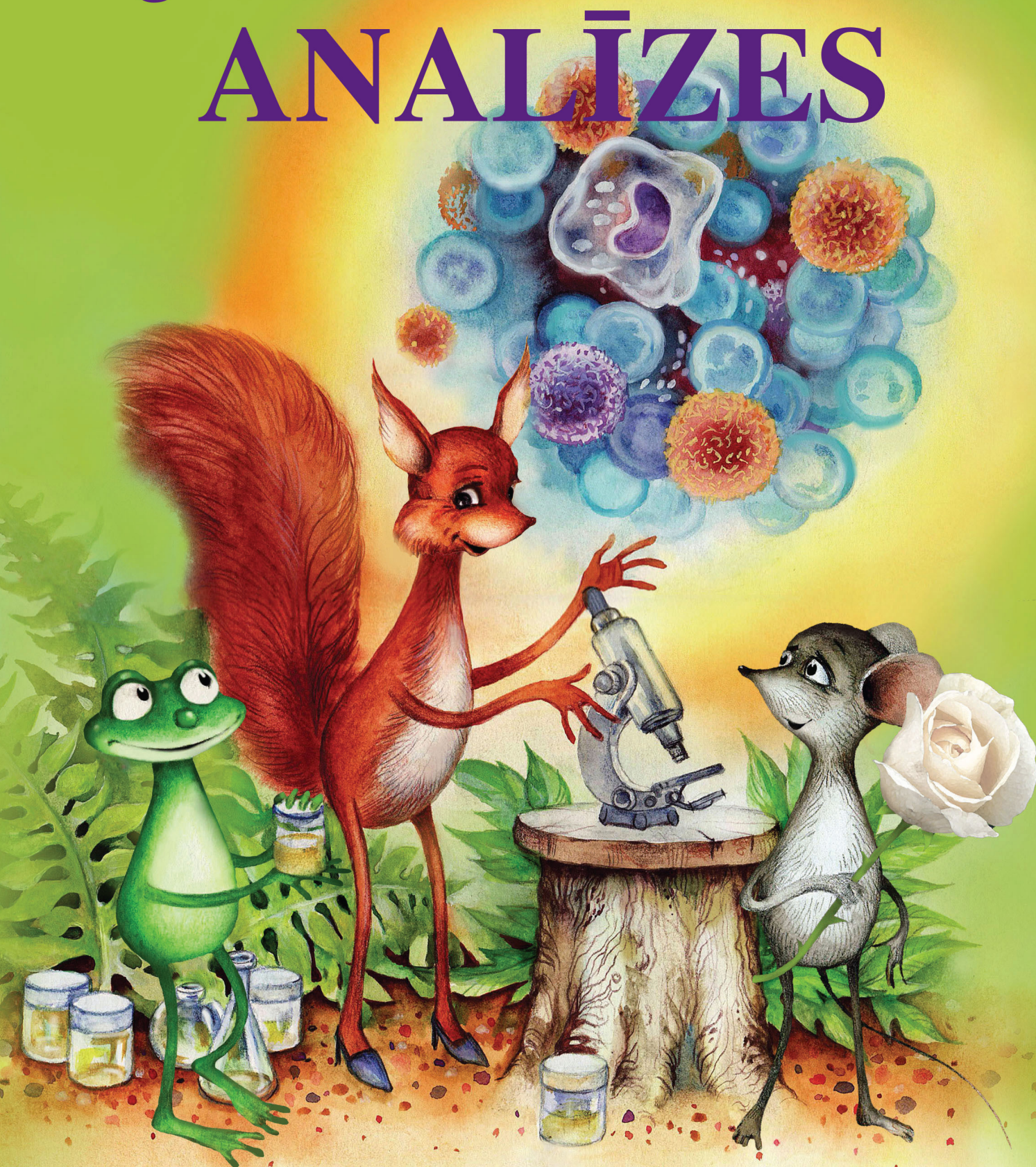

JA NOZĪMĒTAS ANALĪZES

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

ASINS ANALĪZES

KAD JĀNODOD ASINIS, KĀ JĀSAGATAVOJAS IZMEKLĒJUMIEM?

Bērns pirms izmeklējumiem ir jāsagatavo. Vislabākais laiks asins paraugu ņemšanai ir no rīta starp pulksten 8.00 un 10.00 pēc mierīgas pamošanās un tukšā dūšā.

Loti būtisks ir miers un labs noskaņojums. Tas nozīmē, ka arī vecākiem ir jāsaglabā miers, lai bērns nesāk uztraukties tikai tādēļ, ka uztraukušies ir cilvēki, kas ir ap viņu. Bērns jūt, ka apkārtējā situācija ir bailīga, nu jāsāk uztraukties arī viņam. Šādā uztraukumā sāk darboties organisma aizsargreakcijas, izdalās stresa hormoni un ārstam jau būs sarežģīti izvērtēt iegūtos rezultātus.

Pirms analīžu nodošanas no tās jācenšas izvairīties no fiziskās slodzes. Par fizisku slodzi uzskatāma arī steigšanās uz medicīnas iestādi, kāpšana pa kāpnēm, lēkāšana. Par fizisku slodzi uzskatāma arī intensīva raudāšana. Arī fiziskās slodzes rezultātā analīžu rezultāti var izmainīties.

Ja izmeklējami lipīdi (holesterīns, zema un augsta blīvuma lipoproteīdi, triglicerīdi, tad ieteicams 12 stundu neēšanas periods pirms parauga paņemšanas.

Būtiski ir ievērot to, ka nedrīkst lietot saldinātus un ogļhidrātus saturošus produktus, tai skaitā saldinātos dzērienus pirms glikozes izmeklējumiem. Ja bērns tomēr paēdis, nepieciešams ievērot 2 stundu starplaiku pirms analīžu ņemšanas.

KĀDAS IR PARAUGU ŅEMŠANAS VIETAS?

Pieaugušiem pacientiem parasti tiek punktētas vēnas elkoņa rajonā. Bērnā, atkarībā no vecuma, šīs vietas var būt atšķirīgas. Medicīnas personāls izvērtēs un izvēlēsies punktēt vēnu tajā ķermeņa daļā, kur vizuāli (apskatot bērnu) vai taustot vēna būs pieejama vismazāk traumatiskā ceļā. Tā var būt elkoņa locītava, plaukstas virspuse, cirksnis, pēdas virspuse vai galvas virspusējās vēnas (zīdaiņu vecumā).

KĀDAS IR SAJŪTAS ŅEMOT ASINS PARAUGUS NO VĒNAS?

Tā ķermeņa daļa, kur paredzēts ņemt asins paraugu, tiek atbrīvota no apģērba, novietota tā, lai māsiņa viegli tai varētu piekļūt. Žņaugis, ja to lieto, tiek uzlikts apkārt rokai vai kājai. Sajūta ir cieši savilkta, spiedoša žņauga uzlikšanas vietā. Dezinfekcijas līdzeklis var radīt vieglu aukstuma sajūtu. Dūriena laikā var nejust neko vai vieglu dzēlienu, kniebienu. Žņauga atlaišana var radīt vieglu niezošu sajūtu. Pārsēja uzlikšana būs jūtama kā viegls spiediens.

Dažiem vecākiem var būt nepatīkami skatīties medicīniskas manipulācijas.

RISKI

Ir ļoti neliela varbūtība, ka asiņu ņemšana no vēnas radīs sarežģījumus, tomēr jāņem vērā:

- Pēc procedūras, dūriena vietā būs maza brūcīte, var izveidoties zilums. Lai novērstu ziluma veidošanos, pārsienamais materiāls uz dažām minūtēm ir viegli jāpiespiež.
- Retos gadījumos pēc parauga ņemšanas ir vērojams pietūkums. Tad ir sācies flebīts. Lai to novērstu, vairākas reizes dienā uz pietūkuma ir jāliek silta komprese.
- Nepārejoša asiņošana var būt pacientiem ar hematoloģiskām saslimšanām, kā arī pacientiem, kas lieto aspirīnu vai citus asinis „šķidrinošus” medikamentus. Ja iepriekš bijušas asiņošanas vai tiek lietoti minētie medikamenti, konsultējieties ar savu ārstu par iespējamo asiņošanas novēršanu.

KAPILĀRO PARAUGU IEGŪŠANA

(“ASINIS NO PIRKSTA”)

ŠO PARAUGU IEGŪŠANAS VEIDU IZVĒLAS, JA:

- Nosaka glikozes līmeni vai glikozes slodzes testu,
- Asins gāzu sastāvu,
- Jaundzimušo bērnu izmeklēšanā,
- Atsevišķos gadījumos, kad problēmas rada paraugu paņemšana no vēnas.

KĀDAS IR PARAUGU ŅEMŠANAS VIETAS?

Jaundzimušiem bērniem – papēdis; vecākiem bērniem īkšķis, vidējais pirksts. Pieļaujams dūriens arī citos pirkstos vai auss līpiņā.

KĀDAS IR SAJŪTAS ŅEMOT ASINS PARAUGUS ?

Papēdis vai pirksts tiek stingri aptverts, kas var radīt spiedošu sajūtu. Var sajūst dūrienu. Parauga ņemšanas laikā tiek ierobežotas kustības tajā locekļī, kurā ņem paraugu. Pēc asiņu paņemšanas, dūriena vietai ar uzspiedienu tiek uzlikts tampons. Dažiem vecākiem var būt nepatīkami skatīties medicīniskas manipulācijas.

RISKI

- Lokāla trauma, sāpes dūriena vietā. Saudzējoši jāizturas pret traumēto vietu.
- Iespējama infekcija. Lai to nepieļautu, jāievēro higiēnas pasākumi līdz brūcīte sadzijusi.
- Nepārejoša asiņošana var būt pacientiem ar hematoloģiskām saslimšanām, kā arī pacientiem, kas lieto aspirīnu vai citus asinis „šķidrinošus” medikamentus. Ja ir jau zināms, ka iepriekš bijušas asiņošanas vai tiek lietoti šie medikamenti, konsultējieties ar savu ārstu par iespējamo asiņošanas novēršanu.

URĪNA ANALĪZE

KĀ SAGATAVOTIES PIRMS URĪNA ANALĪZES

- Pirms urīna savākšanas analīzei jāizvairās no tādas pārtikas produktu lietošanas, kas varētu stipri izmainīt urīna krāsu, piemēram: mellenes, bietes, rabarberi.
- Jāizvairās no pārlieku lielas fiziskās slodzes.
- Ja sākušās menstruācijas vai tās tūlīt sāksies, jāizstāsta par to ārstējošam ārstam. Visticamāk, ka ārsts atliks šo izmeklējumu uz vēlāku laiku.
- Noteikti jāinformē ārstējošais ārsts par sekojošu medikamentu lietošanu: vitamīns D, fenazopiridīns, rifampīns, fentoīns un diurētiķi. Iespējams, ka ārsts veiks korekciju medikamentu lietošanā vai ņems šo informāciju vērā, izvērtējot rezultātus.

KĀ PAREIZI SAVĀKT URĪNU KLĪNISKAI IZMEKLĒŠANAI (URĪNA ANALĪZEI)

Savāc rīta urīna (pirmā urinācija pēc pamošanās) vidējo porciju sausā, tīrā traukā pēc rūpīgas dzimumorgānu apmazgāšanas – skatīt shēmās (1, 2, 3), jo šis urīns ir viskoncentrētākais un bagātākais ar atradi. Ja kāda iemesla dēļ klīniskai izmeklēšanai vāc urīnu citā dienas laikā, tas jāņem vērā interpretējot testēšanas rezultātu.

- Pirms materiāla iegūšanas mazgā rokas.
- Apmazgā dzimumorgānus ar ūdeni vai slauka ar mitrām salvetēm, nosusina ar papīra salveti.
Zēniem priekšādiņu atvelk tikai tik daudz, lai tas nesagādā nepatīkamas sajūtas un sāpes.
- Marķē parauga trauku ar pacienta vārdu, uzvārdu.
- Savāc urīna vidējo porciju šim nolūkam domātā traukā un aizver to.
- Paraugu vēlams nekavējoši nogādāt laboratorijā, jo pēc 1 stundas sākas šūnu sabrukšana.

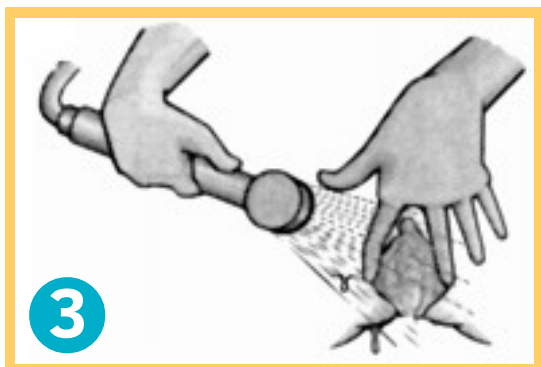
VIDĒJĀS URĪNA STRŪKLAS SAVĀKŠANA SIEVIETĒM

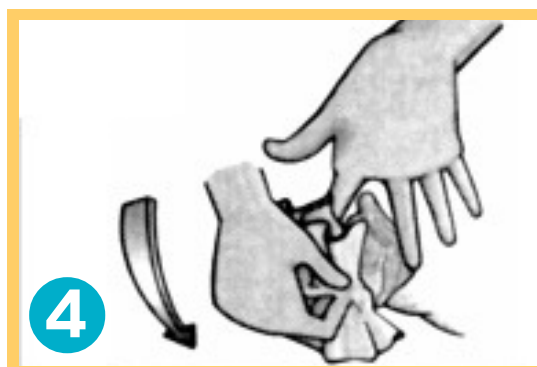
1
Nomazgājiet rokas

2
Paveriet ārējās ģenitālijas

3
Nomazgājiet ārējās ģenitālijas ar ūdeni vai 3-4 tīrām, mitrām salvetēm

4
Noslaukiet sausu ar papīra dvieli virzienā no priekšpusēs uz aizmuguri

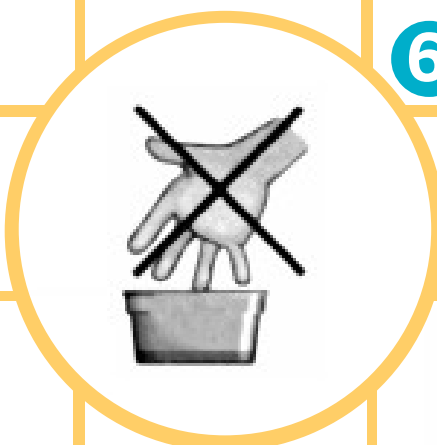
5
Pirmo urīna strūklu virziet podā

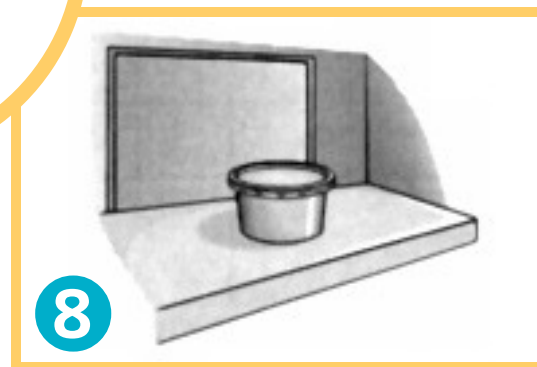
6
Savāciet 50 ml urīna konteinerī nepārtraucot urīna strūklu;

7
Pārējo strūklu virziet podā

Nepieskarieties konteinerā iekšpusei

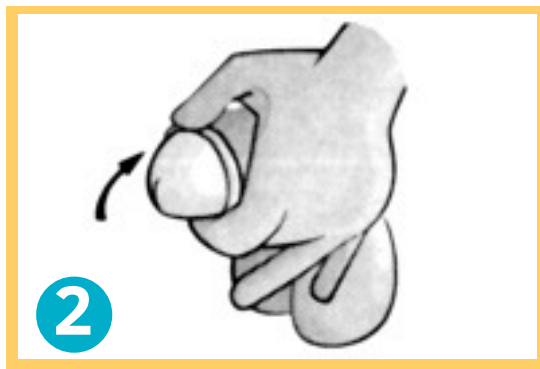

8
Nogādājiet paraugu laboratorijā

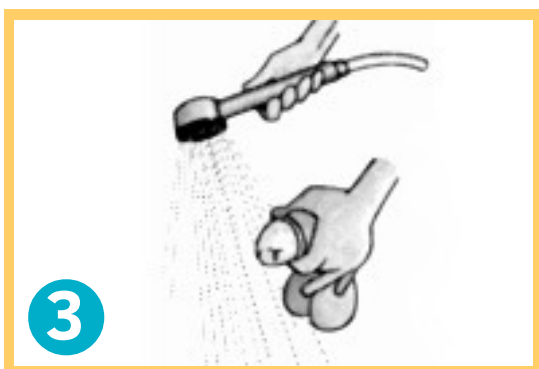
VIDĒJĀS URĪNA STRŪKLAS SAVĀKŠANA VĪRIEŠIEM

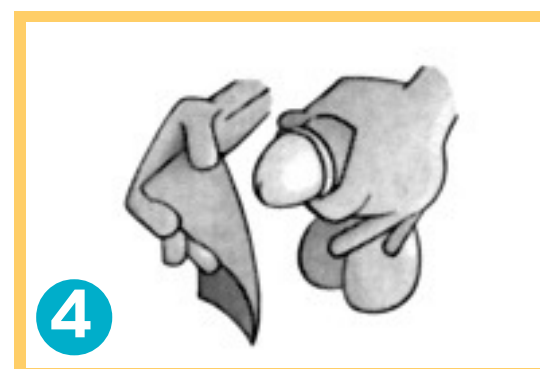
Nomazgājiet rokas

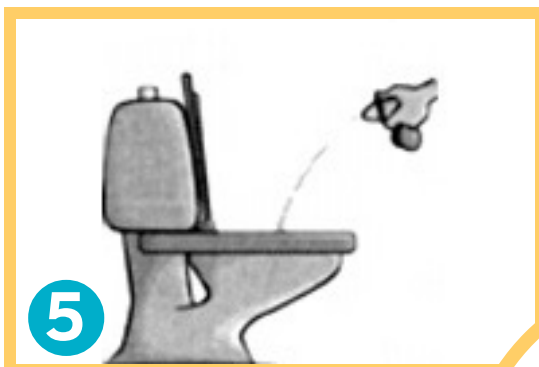
Atvelciet priekšādiņu (pēc 3 gadu vecuma un tik tālu, lai neradītu nepatīkamas sajūtas)

Nomazgājiet dzimumlocekļa galu ar ūdeni vai tīru, mitru salveti

Noslaukiet sausu ar papīra dvieli

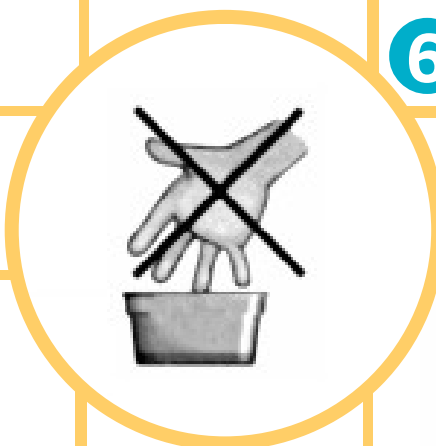
Pirmo urīna strūklu virziet podā

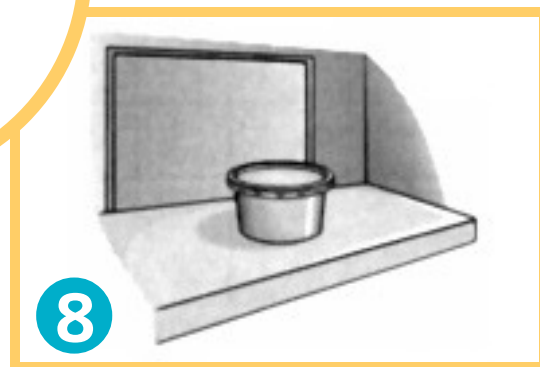
Savāciet 50 ml urīna konteinerī nepārtraucot urīna strūklu;

Pārējo strūklu virziet podā

Nepieskarieties konteinerā iekšpusei

Nogādājiet paraugu laboratorijā

Atsevišķiem specifiskiem izmeklējumiem var būt atšķirīgs materiāla savākšanas laiks un ilgums:

● Spontānā urīna porcija

Atsevišķa urīna porcija, kurai nav nepieciešama pacienta speciāla sagatavošana un – parasti lieto akūtās situācijās vai ambulatorās pieņemšanās urīna skrīningam, bet ņem vērā, ka var būt viltus-pozitīvi vai negatīvi rezultāti (izvērtē piesardzīgi).

● Otrā rīta porcija

Atsevišķa urīna porcija 2 – 4 stundas pēc pirmā rīta urīna. Šo izmeklējumu ietekmē uzņemtā barība, šķidrums un rīta fiziskās aktivitātes. Vēlams, lai iepriekšējā vakarā pēc pulksten 22:00 līdz urīna vākšanas brīdim tiktu ierobežots šķidruma daudzums līdz vienai glāzei (200 ml) ūdens. Tāpat vēlams, lai izmeklējamais urīns būtu uzturējies urīnpūslī 4 stundas.

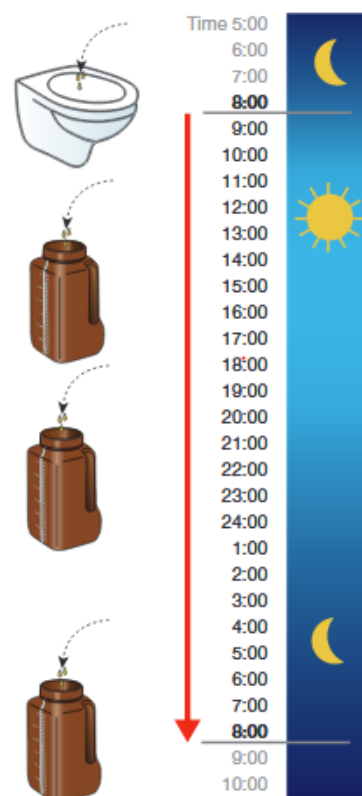
● Diennakts urīns

Diennakts urīnu vāc visas diennakts laikā:

No rīta iztukšo urīnpūsli, urīnu izlej ārā, fiksē laiku.

Turpmākās 24 stundas vāc urīnu, salejot to kopējā traukā. Paraugu vēlams glabāt ledusskapī.

Urīna vākšanas perioda beigās visu urīna daudzumu samaisa, no tā 10 - 30 ml ielej sausā, tīrā traukā, marķē, nogādā laboratorijā.

KAS IETEKMĒ REZULTĀTUS

- Menstruācijas parauga vākšanas laikā.
- Medikamenti: diurētiķi, eritromicīns, trimetoprim, augstas C vitamīna devas, it sevišķi kopā ar antibiotiskiem preparātiem.
- Rentgenizmeklējums ar kontrastvielu pēdējās 3 dienās pirms urīna analīzes.
- Laiks no urīna savākšanas līdz nodošanai laboratorijā ilgāks par 1 stundu.

VIDĒJĀS STRŪKLAS SAVĀKŠANA, IZMANTOJOT PODIŅU

ECLM- Eiropas Urīnaanalīžu grupas rekomendācija

- 1** Novietojiet parauga konteineri podiņa iekšpusē novirzot no centra uz priekšpusi attiecībā pret bērnu. Pirmā urīna strūkļa ir ar mazāku spiedienu un tā netrāpīs parauga trauciņā.
- 2** Vidējā strūkļa ir ar lielu spiedienu un trāpīs parauga trauciņā.
- 3** Pēdējā urīna strūkļa atkal ir ar mazāku spiedienu, tā paraugu trauciņā nenonāks.

URĪNA SAVĀKŠANA ZĪDAIŅIEM UN ĻOTI SMAGIEM, GULOŠIEM BĒRNIEM

Urīna savākšana zīdaiņiem var sagādāt vecākiem lielas problēmas, taču parasti vecāki veiksmīgi ar tām tiek galā. Zīdaiņiem un gulošiem pacientiem iespējams iegādāties pašlīmējošus urīna uztveršanas maisiņus, kurus pielīmē apkārt ārējiem dzimumorgāniem un tur līdz savākts urīns. Maisiņus meklējiet aptiekās vai medicīnas preču tirgotavās). Atsevišķos gadījumos gulošiem vai smagi slimiem bērniem var urīna paraugu iegūt ar kateterizācijas palīdzību.

Svarīgi! Nedrīkst savākt urīnu no pampera, vates un tamlīdzīgi! Mikrobioloģiskiem izmeklējumiem jālieto sterili parauga savākšanas konteineri un maisiņi!

FĒČU IZMEKLĒŠANA

FĒČU SAVĀKŠANA IZMEKLĒJUMIEM

- Fēču izmeklēšanai nepieciešamas svaigas fēces (ne vēlāk kā 12 stundas pēc defekācijas).
- Apmēram 10 g fēču ielikt stikla vai plastmasas trauciņā (jautājiert aptiekās vai pie medicīnas preču izplatītājiem).
- Fēces testiem ņem no vienas porcijas dažādām vietām- virspuses, dziļuma. Sevišķi svarīgi ir pareizi paņemt dažādo materiālu gļotainās fēcēs!
- Nedrīkst ņemt fēces ar urīna piejaukumu, pēc klizmas, pēc medikamentu lietošanas, kas maina fēču sastāvu (bārijs, dzelzs, bismuta preparāti, caurejas līdzekļi)! Materiāls līdz nogādāšanai laboratorijā jāglabā ledusskapī (+2 – +8°C).

SLĒPTĀS ASINIS FĒCĒS

Izmeklējums ir ļoti jūtīgs, tādēļ svarīgi pareizi sagatavoties. Tā kā daži pārtikas produkti var ietekmēt izmeklējuma rezultātus, tad 48 – 72 stundas pirms izmeklējuma jāievēro diēta, kurā jāizvairās no sekojošiem pārtikas produktiem: bietes, brokoļi, burkāni, gurķi, zivis, greipfrūti, mārrutki, gaļa (it sevišķi – vāji termiski apstrādāta), redīsi, sēnes, produkti ar paaugstinātu C-vitamīna daudzumu. Ja ir aizdomas par zarnu trakta asiņošanu, vēlams šo testu atkārtot pēc pāris dienām, jo asiņošana var būt ar pārtraukumiem un analīzes rezultāts var būt negatīvs. 48 stundas pirms izmeklējuma veikšanas ir jāpievērš uzmanība mutes dobuma higiēnai. Traumatiska zobu tīrīšana ar smaganu asiņošanu šajā laikā var ietekmēt izmeklējumu rezultātus.

Pateicamies par atbalstu!

SARSTEDT

SIEMENS